GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE IN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe treĭ lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retrămitu.

Nr. 69. *Sâmbătă, 28 Martie (9 Aprilie).* 1887.

Braşovŭ, 27 Martie 1887.

Delegaţii guvernului românŭ pentru încheierea convenţiei comerciale au plecatŭ din Viena, dér negociările nu s'au ruptŭ, ci numai s'au întreruptŭ, din causa sĕrbătorilorŭ Pascilorŭ.

Aşa stau lucrurile cu convenţia până în momentulŭ de faţă. Şi cum că nu stau tocmai bine, deşi speranţa într'o înţelegere definitivă încă nu este perdută, o dovedesce faptulŭ, că delegaţii românĭ au plecatŭ la Bucurescĭ fără ca sĕ fi succesŭ a se stabili cu ei măcarŭ o înţelegere principială, nicĭ asupra convenţiunei veterinare şi nicĭ asupra tractatului de tarife, ce este a se încheia.

Din convorbirile avute reiese, că România doresce sĕ încheie tractatulŭ, déră vrea totŭ odată sĕ-şĭ asigure şi condiţiunile, ce le crede ea de lipsă pentru a-şĭ puté crea o industria naţională. Cu alte cuvinte, ca sĕ ne folosimŭ de vorbele unuĭ diarŭ din Clujŭ, România nu voiesce sĕ se convingă de necesitatea că ea trebue sĕ premérgă cu esemplulŭ pe têrêmulŭ concesiunilorŭ.

Voindŭ sĕ fimŭ dreptĭ nu le putemŭ împuta Românilorŭ, că sĕ străduescŭ aşĭ asigura câtŭ mai multŭ interesele economice şi industriale, déră, décă este vorba de concesiunĭ, atuncĭ amêndouĕ părţile trebue sĕ se apropie una de alta cu câte-unŭ pasŭ.

De aceea ne-am bucuratŭ vĕdêndŭ, că guvernulŭ austro-ungarŭ a făcutŭ faţă cu importulŭ vitelorŭ din România însemnate concesiunĭ guvernului românŭ. Aşa, de esemplu, s'a concesŭ că în casŭ când s'ar ivi bólă de vite într'unŭ districtŭ alŭ României sĕ nu se închidă întréga frontieră, ci numai partea din spre teritoriulŭ infectatŭ. Mai departe s'a concesŭ şi importulŭ de vite de păşune sub óre-carĭ precauţiunĭ mai marĭ şi s'a garantatŭ, că preste totŭ nu se vorŭ lua faţă cu România mĕsurĭ de controlŭ mai stricte, ca cele ce esistă şi în raporturile cu alte state.

Delegaţii guvernului românŭ, se dice, au făcutŭ objecţiunĭ numai în contra a două puncte ale convenţiei veterinare, dér nu se spune, carĭ anume suntŭ aceste două puncte. Se asigură dealtmintrelea, că declaraţiunile delegaţilorŭ românĭ au făcutŭ asupra delegaţilorŭ austro-ungarĭ impresiunea, că suntŭ mulţumiţĭ cu concesiunile, ce li se punŭ în perspectivă.

Multŭ mai marĭ suntŭ greutăţile, ce esistă cu privire la stabilirea tarifului vamalŭ pentru mărfurile, ce se vorŭ esporta din monarchia nóstră în România. Din partea guvernului austro-ungarŭ se pretindŭ aicĭ însemnate concesiunĭ mai alesŭ pentru productele ordinare ale industriei de casă din Ardealŭ şi Bucovina, precum şi pentru fabricatele ordinare şi de luxŭ ale industriei austriace. La rêndulŭ ei România va trebuĭ şi ea sĕ facă concesiunĭ analóge pe acestŭ têrêmŭ. Se pare însĕ că mai vêrtosŭ în ceea-ce privesce fabricatele ordinare, guvernulŭ românŭ n'ar fi aplecatŭ a satisface pe deplinŭ cerinţelorŭ guvernului monarchiei nóstre. Şi aci este dificultatea.

Delegaţii guvernului românŭ deocamdată nicĭ n'au voitŭ sĕ între mai afundŭ în discuţiunea tractatului de tarifŭ, declarândŭ că trebue sĕ-şĭ ia instrucţiunĭ nouĕ la Bucurescĭ, de unde se vorŭ reîntórce în curêndŭ.

Nu putemŭ decâtŭ sĕ dorimŭ în interesulŭ monarchiei nóstre şi alŭ României, ca în timpulŭ sĕrbătorilorŭ sĕ le succédă şi unora şi altora a afla modalitatea de multŭ căutată spre a invinge în cele din urmă dificultăţile esistente şi a ne presenta ca ou roşu de Pascĭ convenţia comercială.

Cetatea de baltă, 31 Mărţişorŭ 1887.

Comitetulŭ centralŭ electoralŭ românŭ din Sibiiu, in vederea, că Comitetele maghiare centrale şi municipale de timpuriu s'au ingrijitŭ pentru mişcările electorale ale viitorului periodŭ parlamentarŭ de 5 ani, şi că în comitate, partidele interesate au şi procedatŭ la candidarea deputaţilorŭ lorŭ: la 7-a l. c. adresă a 5-a circulară cătră toţĭ alegĕtorii românĭ din Transilvania şi Ungaria, făcendu i atenţĭ la cele de întreprinsŭ şi îndrumândŭ clubarile nostre naţionale române ca de timpuriu sĕ 'şĭ ţină conferinţele de constituire (organisătore).

Clubulŭ nostru naţionalŭ românŭ concentratŭ in Dicio-Sân-Mărtinŭ nu sciu sĕ fi ţinutŭ—in timpulŭ dela 1884—nicĭ o conferinţă, ba alegĕtorii clubului nostru până astădĭ nu sciu nimica despre cele pertractate la 1884 in conferinţa comitetului centralŭ electoralŭ românŭ din Sibiiu.

Decĭ, pentru ca de o parte—pe viitorŭ—pentru întârdiere (netactŭ, orĭ procedere incorectă cu voia) sĕ nu se mai dea ansă de plângerĭ, că: s'a interdisŭ ţinerea conferinţei şi alegerea delegaţilorŭ pentru conferenţa generală — şi de altă parte, pentru ca alegĕtorii noştri se nu mai fiă aduşĭ in posiţiune de a fi împrăştiaţi prin ameninţărĭ cu escorta de gendarmĭ, ca nisce demonstranţĭ şi conspiratorĭ: subscrisulŭ rogŭ amicabilŭ pe d-lŭ preşedinte alŭ clubului nostru naţionalŭ din Dicio-Sân-Mărtinŭ, ca pentru constituire şi alte înţelegerĭ, câtŭ mai curêndŭ sĕ binevoiască a conchiema conferinţa clubului nostru, şi ţinerea aceleia a o insinua la ţtimpŭ auctorităţii politice competente.

Mironŭ Dascalŭ preotŭ.

De lângă Ciceulŭ lui P. Rareşŭ, Martie 1887.

Ne dămŭ unŭ testimoniu nu prea eminentŭ, când mai totdeuna de câte orĭ e vorba sĕ se facă ceva spre binele şi folosulŭ şcolei, bisericei şi peste totŭ alŭ culturei poporului românŭ. ne plângemŭ asupra sĕrăciei — rĕmânendŭ apoi cu mânile în sinŭ — ca şi când Englesii, Francesii, Germanii, Italienii şi alte popore, carĭ şĭ-au ajunsŭ zenitulŭ, deodată ar fi păşitŭ pe scena lumei in capŭ cu sciinţa şi in pungă cu banii.

Orĭ doră timpii de mărire ai poporului românŭ despre carĭ cântă bardulŭ ardeleanŭ:

»Lucit'a odată şĭ-a vostră virtute,
Românĭ de sub pola acestorŭ Carpaţĭ.“

...i-au creatŭ boerii şi nemeşii şi nu poporulŭ românescŭ cu sĕrăcia lui?

„Nu vĕ nădĕjduiţĭ in boierĭ, în fiii omenilorŭ, intru carĭ nu este mântuire“, dice marea carte a lumei creştine, pe care geniulŭ românismului la fiii sĕi o interpretéză astfelŭ:

»Tu cauţĭ în palaturĭ eroii gintei tale
Când ei viéză liberĭ prin munţĭ, la mieluşei!«

Orĭ dóră la adresa sĕrăciei poporului românŭ a suspinatŭ odinioră poetulŭ astfelŭ:

»Audŭ vorbindŭ de limbă, că-i dulce, sună bine
Merită sĕ concerte cu limbile surorĭ,
Vĕdŭ însĕ că'ntre sine e lucru cu ruş'ne.
A convorbi'n o limbă, ce-i pentru servitorĭ!«.

Poporulŭ singurŭ, numai şi numai poporulŭ, deşi n'a trăitŭ imbuibatŭ în averĭ, nĭ-a conservatŭ şi nutritŭ aşader cu bărbăţiă cele mai scumpe clenodii străbune: »Virtutea«, »eroismulŭ« şi »limba«, cu carĭ ne fălimŭ, şi unde poporulŭ are conducĕtorŭ harnicŭ şi consciu de chemarea sa, acolo face minunĭ, pe lângă totă sĕrăcia ce-lŭ apasă.

In escursiunea mea prin comitatulŭ Solnocŭ-Dobâca petrecui câteva ore şi în comuna Sinteregŭ. Voiam a cunósce acestŭ punctŭ, cu atâtŭ mai multŭ, cu câtŭ aci se află şi o şcolă de statŭ, sĕ ţine têrgŭ de ţéră şi acestă comună este marginea ungurimei de către ostŭ.

Preotŭ în locŭ nu este, fiindŭ afiliată comuna la Tĕure. Biserica şi şcola română suntŭ de lemnŭ, dér acésta din urmă este pe deplinŭ corĕspundĕtore legilorŭ. Totă comuna n'are mai multŭ ca 800 locuitorĭ, din carĭ jumĕtate suntŭ Românĭ der şi aceştia din punctŭ de vedere materialŭ în condiţiunĭ prea modeste. Bunulŭ bisericei şi alŭ şcólei abia aduce în terminŭ mediu la anŭ 150 fl v. a.

Satele vecine, ca Odorheiulŭ, Cociulŭ, Sĕsarmulŭ etc. suntŭ cu multŭ mai bogate, der când e vorba de şcólă pusă vis-a vis de Şinteregŭ vorŭ trebui sĕ arunce umbră. Mĭ-ar fi destule degetele cu carĭ ţinŭ condeiulŭ pentru a numĕra pe semenii invĕţătorului acestuia din intregŭ ţinutulŭ nostru. Ba este primulŭ după celŭ din Betleanŭ.

Sĕ vorbescă faptele. Unŭ poporŭ deşteptŭ şi curatŭ află călĕtoriulŭ în acestă comună, care de-arĕndulŭ scie carte românéscă. Ochii lui întâlnescŭ nisce căşciore ce asemenea înfăţişéză întrupată ordinea şi ingrijirea. *Intrebându-i, că de unde au învĕţatŭ carte şi atâta rĕnduélă, rĕspundŭ, că dela d-nulŭ învĕţătorŭ*, cu care convinŭ mai in tote Duminecile şi sĕrbătorile ascultându-i sfaturile lui. Şcola este făclia luminătóre a satului. Din vre-o 32 pruncĭ inscrişĭ, de regulă 25 frecuenteză prelegerile. Şcolarii suntŭ împărţiţĭ in 3 secţiunĭ şi aceste subdivisate în clase după cum prescrie planulŭ de învĕţămentŭ.

Pe mesa invĕţătorului se póte vede: 1. Diariu după formula C din planulŭ de învĕţămentŭ, care arată ce s'a propusŭ in fiă-care oră. 2. Protocolulŭ clasificaţiunilorŭ. 3. Protocolulŭ pentru consemnarea absenţiilorŭ. 4. Carte de postă pentru espedările in cause oficiose scolare. 5. Protocolulŭ de registru unde se însemnă circularele şi alte disposiţiunĭ scolare. 6. Cărticele de probă pentru scrisŭ şi desemnŭ, carĭ arată unŭ resultatŭ imbucurătorŭ.

Unele lipse provenite din sĕrăcia poporului cu respectŭ la cărţile de cetire le suplinesce dibăcia şi desteritatea invĕţătorului intr'unŭ chipŭ mulţamitorŭ şi care nu lasă a se vede golulŭ.—Rĕspunsurile ce le dau micii scolarĭ din tote obiectele de invĕţămentŭ prescrise, mai tote intrecŭ aşteptările ascultătorului. Cântările şi declamaţiunile esecutate cu diliginţă şi esactitate ilŭ uimescŭ. Intre toţĭ şi tote s'a distinsŭ o copilă de 8 anĭ a unei vĕduve sêrmane, Iftinia Turdeanŭ. Acesta după ce a cântatŭ solo mai multe versurĭ atâtŭ bisericescĭ, câtŭ şi naţionale într'unŭ modŭ înălţătorŭ de inimă, încâtŭ cugetai că e fiica cutărui magnatŭ care i-a ţinutŭ instructorĭ şi guvernantă, declamă cu voce sonoră o poesiă „Fata de Românŭ“, în care se dice între altele: »

Mândră-i fata de Românŭ
Frumuşică ca şĭ-unŭ crinŭ
Inăltuţă la statură
Şi cu ochĭ negri de mură.
Ce mĕ face însĕ ore,
S'o iubescŭ aşa cu focŭ?
Este că o chiamă Flore
Şi 'n brîu portă busuiocŭ?...
Sciţĭ de ce ea mĕ răpesce
Şi mĕ póte fermeca?
Ea vorbesce românesce
Sufletu-mĭ ei i l'aşĭ da.

Der ajunge a spune că acéstă scólă a datŭ scolari pentru clasa a IV-a în normele din Năsĕudŭ. Şi scii, iubite cetitoriule, câtŭ salariu are învĕţătorulŭ Sinteregului, d-lŭ Ionŭ Mureşanu? Mai puţinŭ decâtŭ 100 fl. v. a. din carĭ se susţine elŭ şi familia acum de 7 anĭ.

Grija de binele materialŭ alŭ poporului este nobilă, der e mai nobilă grija de binele spiritualŭ. Unde amŭ fi noi astădĭ decă toţĭ directorii scólelorŭ nóstre române şi toţĭ invĕţătorii şi-ar fi implinitŭ datorinţa cum se cu-

vine? Unde sĕ face acesta vedemŭ că în mânia sĕrăciei mergemŭ înainte pe tóte terenele. Apoi cine nu scie că adeseorĭ ceĭ lipsiţĭ cu inimă mare au făcutŭ şi facŭ mai multŭ în interesulŭ causei comune, ca avuţii cu sufletŭ micŭ?

Urmézā de aicĭ cu siguritate, că nu într'atâta sĕrăcia şi nenorocirile prin carĭ au trecutŭ şi alte nemurĭ culte suntŭ causa înapoierii nóstre, câtŭ mai multŭ mi serabilitatea multora din conducĕtorii poporului de a sĕmĕna numai pentru sine şi a aştepta totŭ mereu recompensă materială pentru munca sa.

Ne lipsesce în mare parte consciinţa datoriei şi spiritulŭ de abnegaţiune şi sacrificiu, propriu individiĭlorŭ şi popórelorŭ ce au ajunsŭ la mărire. O rĕcélă şi nepăsare ne-a cuplesitŭ inima şi o criminală şi dejositóre neinteresare amŭ îmbrăcatŭ faţă cu sânta causă comună, faţă cu românismulŭ!

Ba încă se dice că suntŭ şi de aceia — pretinşi conducĕtorĭ ai poporului — a căroru misiune ar fi *sĕ sugrume şi sĕ ucidă spiritulŭ activŭ*, orĭ unde dau de elŭ.

Sĕ stârpimŭ aceste buruienĭ veninóse din sînulŭ nostru şi mânĭ-alaltă nu va mai fi de unde sĕ luămŭ sĕrăcia de alianŭ, când vomŭ vrea sĕ mergemŭ înainte. Sĕ lucrămŭ fiecare în interesulŭ causei comune după puterile nóstre şi în legiuitulŭ nostru cercŭ de activitate.

Sĕ nu ne aşteptămŭ norocululŭ nicĭ dela boierĭ, nicĭ dela schimbarea constelaţiunilorŭ politice, nicĭ dela oportunitatea timpului, altmintrelea ne vomŭ stinge aşteptândŭ, orĭ vomŭ rĕmâne înapoia tuturorŭ, lamentândŭ.

Sĕ luminămŭ pe plugarulŭ dela sate şi surceii lui, căcĭ luminându-lŭ odată, nu va mai fi dorinţă în inima nóstră, a cărei realisare sĕ n'o prindemŭ cu mâna. Preoţĭ şi învĕţătorĭ sĕ fimŭ numai la culmea misiunii nóstre!

Plugariulŭ nostru brileză prin spiritulŭ şi talentele sale. Orĭ ce omŭ cu pĕtrundere şi cu judecată numai în dênsulŭ îşĭ póte afla radimulŭ speranţelorŭ sale, căcĭ bine trebue sĕ luămŭ aminte, că *educaţiunea sĕteanului nostru e singura ancoră a regenerării Naţiunii române.*

Sentinela Română.

SCIRILE DILEI.

Vre-o şese „patrioţĭ“ năsdrăvenĭ din comuna *St.-Georgiu de Pădure, (cerculŭ: Tergulŭ-Mureşului)*, între carĭ şi jupânulŭ Abraham Lipot, descriu în colónele lui „Kolozsvar“ situaţiunea elementului maghiarŭ din comuna lorŭ în culorĭ de totŭ posomorite. Se află în acéstă comună 2500 de locuitorĭ, între carĭ deşi Maghiarii suntŭ în maioritate. Valahii — dicŭ ei — jócă *rolulŭ conducĕtorŭ*, fiind-că mai 'nainte în anii cincĭ-decĭ „Valahii purtau mare grijă de instrucţiunea din scólă“. Din asta causă pe „patrioţii“ susŭ amintiţĭ i-au apucatŭ rĕu frigurile de spaima valahisărei, cu tóte că suntŭ în maioritate. Au cerutŭ dela ministeriu sĕ le facă scólă de statŭ, dér n'au primitŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ, de aceea şi-au pusŭ de gândŭ sĕ se îndrepte acum cătră „Kulturegylet“. „Kolozsvár“ încă se unesce cu pārerea acésta şi intonézā necesitatea unei scolĭ de statŭ pentru unŭ locŭ aşa de „espusŭ“, fiindcă aceste scólĭ de statŭ, dice, „oferă marĭ avantage nu numai din punctŭ de vedere culturalŭ ci şi naţionalŭ“, der toia ungurescă stăruesce totodată, ca înflăcăratii „patrioţĭ“ din St. Georgiu de Pădure sĕ-şĭ îndrepte privirea spre „Kulturegylet“, dându-le a înţelege că dela statŭ numai e speranţă, căcĭ pe lângă cea mai mare bunăvoinţă, statulŭ nu le póte face tóte. — Vai de bieţii Ungurĭ din St. Georgiu de Pădure decă au ajunsŭ ca fericirea lorŭ sĕ atérne dela Kulturegylet!

—x—

In *Covasna asentarea* s'a sĕvĕrşitŭ anulŭ acesta cu slabŭ succesŭ, căcĭ din numĕrulŭ prescrisŭ, de 113, abia 91 au putut fi asentaţĭ şi a rĕmasŭ o restanţă de 22. Respectivulŭ solgăbirĕu, — scrie „Kolozsvar“ — a trimisŭ cu ocasiunea acesta o petiţiune la comanda militară de întregire, întrebândŭ, ce ar fi de făcutŭ, pentru a se stabili o dréptă proporţiă între tinerĭ la predarea contingentului recerutŭ pentru armată, căcĭ mare parte din tinerii valahĭ pe timpulŭ asentărei fugŭ în România şi astfelŭ e peste mĕsură grea sarcina, ce rĕmâne asupra tinerilorŭ maghiarĭ de acasă, când e vorba de împlinirea contingentului militarŭ. — In *Kezdi-Oşorheiu* din 85 tinerĭ provocaţĭ a se înfăţişa la asentare: 17 au fostŭ ilegalŭ absenţĭ, 4 au muritŭ, 27 legalŭ absenţĭ; s'au înfăţişatŭ cu totulŭ numai 37, dintre carĭ au fostŭ assentaţĭ cu totulŭ 15. Ceĭ 17 ilegalŭ absenţĭ de aicĭ de sigurŭ n'au fostŭ Românĭ, ci Secuĭ. Fugit'au şi ei în România, orĭ s'au nenorocitŭ pe costele munţilorŭ? Unde-i proporţia dintre Secuii de acolo?

—x—

Camera comercială şi industrială din Braşovŭ aduce la cunoscinţă cercurilorŭ interesate, că în afacerea dării în întreprindere a *clădirei unei casarme de pontonierĭ în Brăila* se va ţine la ministeriulŭ de rĕsboiu în Bucurescĭ la 27 Aprilie stilŭ vechiŭ la 3 óre după amédĭ o licitaţiune. Planurile de construire, devisele şi caietulŭ de sarcine se potŭ vede de doritorĭ în tóte dilele şi orele de lucru în Bucurescĭ, la ministeriulŭ de resbelŭ, direcţia geniului. Publicaţiunea privitóre la acéstă dare în întreprindere a apărutŭ în „Monitorulŭ oficialŭ dela 11 Martie a. c. Nr. 262.

—x—

Lunia trecută a sositŭ în Bucurescĭ domnulŭ *Nicolae Ciurcu*, unulŭ din espulsaţĭ, căruia i s'a datŭ voiă sĕ se întórcă în patriă. Domnulŭ *Alexandru Ciurcu* va rĕmâne în Parisŭ, unde va continua interesantele sale esperienţe cu motorulŭ aeronauticŭ.

—x—

Bugetulŭ ministerului industriei, comerciului din România etc. s'a votatŭ în diua de 19 curentŭ. Intr'însulŭ se află şi următórele *subvenţiunĭ*: 1. „Subvenţiunea pentru produsulŭ zaharului din fabrica Săseuţĭ, conformŭ legei speciale, 40.000 lei. 2. „Idem pentru încurajarea vermilorŭ de mătase şi plantelorŭ textile 4,000 lei. 3. „Idem la diferite şcolĭ şi indemnisare de măestri pentru perfecţionarea măestrielorŭ şi micelorŭ industrii din comunele rurale precum şi ajutóre de învĕţămêntŭ în ţéră şi străinătate, 30,000. Din acéstă din urmă sumă abia se destină 10,000 lei pentru trimiterea în strĕinătate a tinerilorŭ absolvenţĭ din scólele de meserii ale statului; *ér unei singure fabricĭ de zahară 'i se dă o subvenţiune de 40,000 lei!!!* Mirarea nóstră — dice „Cooperatorulŭ Românŭ“ — este mare când vedemŭ în budgetulŭ acestui ministerŭ o sumă atâtŭ de neinsemnată pentru cerere unui statŭ majorŭ industrialŭ mai cu osebire adĭ, când ceremŭ atâtea legĭ protecţioniste pentru industriă.

—x—

Dumineca trecută s'a inauguratŭ cu mare solemnitate noua liniă ferată *Peatra-Corabia* în România. Unŭ trenŭ specialŭ a plecatŭ din Bucurescĭ, în care se aflau miniştriĭ Sturdza şi Radu Mihaiu, Episcopulŭ Rêmnicului şi Noului Severinŭ, generalŭ Anghelescu, mai mulţĭ senatorĭ şi deputaţĭ ş. a. La staţiile Peatra, Caracalŭ, trenulŭ fù primitŭ cu entusiasmŭ din partea poporaţiunei. La Corabia se ţinură vorbirĭ, ér la reîntórcere în Caracalŭ Te-Deum şi sera banchetŭ.

—x—

„Ruskij Kurjer“ spune că *guvernulŭ rusescŭ* a radicatŭ *protestă* le tóte cabinetele europene contra fortificaţiunilorŭ dela Varna şi contra armării acestora cu tunurĭ de „Krupp.“

—x—

S'au pusŭ în vêndare, dice „Cooperatorulŭ Românŭ“ biletele *loteriei esposiţiunei din Craiova* a „Cooperatorilorŭ românĭ“ pentru care s'au emisŭ 50,000 numere. Lotulŭ celŭ mare este de 10,000 lei, ér 10 000 lei în loturĭ mai micĭ. Depositarii au unŭ beneficiŭ de 10 la sută şi se potŭ adresa la d-lŭ N. Grecescu preşedintele comitetului loteriei în Craiova. Banii strînşĭ din acéstă loteriă vorŭ servi la acoperirea cheltuelilorŭ acestei esposiţiunĭ.

Maghiarisare şi remaghiarisare.

Din Câmpiă, Martie 1887.

Stimate d-le Redactorŭ! In timpulŭ din urmă mai vêrtosŭ s'a începutŭ din partea Maghiarilorŭ şovinişti şi în părţile nóstre o formală agitaţiune contra Românilorŭ. Nu le place lorŭ sĕ védă că Câmpia este românéscă şi foile unguresci din Clujiu de unŭ timpŭ încóce se ocupă prea bucurosŭ cu cestiunea maghiarisărei în Câmpiă, ba „Kolozsvár“ ne dă o deosebită importanţă, susţinêndŭ în unulŭ din numerii trecuţĭ ai sĕi, că atuncĭ, când Câmpia va fi maghiarisată, totŭ Ardelulŭ va fi maghiarisatŭ.

Se póte sĕ aibă dreptŭ fóia ungurescă, numai câtŭ e întrebare: când va fi Câmpia maghiarisată? Chiar şi fóia ungurescă presimte, precum se vede, că e grea şi de-perată lupta pentru maghiarisarea Câmpiei şi tocmai de aceea, n'ar fi bine sĕ ne declare acéstă luptă, căcĭ ceea ce n'au isbutitŭ sĕ facă în decursulŭ seculilorŭ, abună-sémă nicĭ astădĭ, şi încă chiar astădĭ, în epoca deficitelorŭ, nu vorŭ isbuti.

Der şoviniştii „patrioţĭ“ ai timpului de astădĭ, precum se vede, nu privescŭ la urmărĭ; ei suntŭ ameţiţĭ de idea maghiarisărei şi în acéstă ameţélă a lorŭ respândescŭ mereu învrăjbire şi ură între naţionalităţĭ, fără sĕ ia în considerare, dé că acésta servesce spre binele orĭ rĕulŭ patriei; ei consideră de patriotismŭ orĭ ce ofensă, orĭ ce atentatŭ îndreptatŭ contra a totŭ ce nu-i maghiarŭ; numai în prigonirea nóstră cercă ei adevĕratele merite a duse pe altarulŭ patriei.

In propagarea acestei ideĭ prin părţile nóstre a contribuitŭ în mare mĕsură d-lŭ Bartha Miklos, redactorulŭ lui „Ellenzek“, mai alesŭ prin apelulŭ sĕu, reprodusŭ în colónele acestui preţuitŭ diarŭ, prin care ceruse sĕ 'i se comunice numele unguresci ale Românilorŭ. Acestŭ apelŭ a servitŭ spre mare încuragiare unorŭ deregĕtorĭ de curte ca Benedek şi Karacsonyi, carĭ, entusiasmaţĭ de idea unei maghiarimĭ mare şi atotputernică, se şi grăbiră a rĕspunde acestui apelŭ, enarândŭ în colónele lui „Ellenzek“ nisce fabule sub coloritŭ politicŭ şi înşirândŭ şi câteva nume de ale Românilorŭ, parte în adevĕrŭ unguresci, parte românescĭ traduse pe ungurià.

Pe basa unorŭ informaţiunĭ de soiulŭ acesta voiescŭ Ungurii, precum se vede, sĕ-şĭ începă în Câmpiă acţiunea maghiarisărei sub pretestŭ de a remaghiarisa, căcĭ strigă în gura mare că Ungurii, din Câmpiă pierŭ, se valahisézā.

Este însĕ ridiculŭ pretestulŭ acesta, sub a căruia perdea voiescŭ sĕ-şĭ începă acţiunea maghiarisărei, pentru-că Ungurĭ în Câmpiă nicĭ nu esistă, orĭ şi décă esistă, nicĭdecum nu se „valahiséză“, pentru că „Valahii“ suntŭ şi au fostŭ totdéuna poporulŭ celŭ prigonitŭ şi despoiatŭ de boerii unguresci şi nu suntŭ în stare Ungurii sĕ ne arate dela colonisarea lorŭ în acéstă patriă nicĭ măcarŭ o periódă, în care Românii sĕ se fi bucuratŭ de o sórte aşa de fericită, încâtŭ străinii sĕ aibă interesŭ de a se contopi în elementulŭ românescŭ.

Câtŭ pentru Românĭ cu nume unguresci, concedŭ că de aceştia se află mai mulţĭ şi încă mai virtosŭ în comitatulŭ Hunedórei şi în numĕrŭ destulŭ de însemnatŭ se află astfelŭ de Românĭ şi în părţile nóstre, dér acesta nu atestă decâtŭ puterea de viéţă a elementului românŭ şi resultatulŭ slabŭ alŭ stăruinţelorŭ unguresci, pe carĭ istoria le denotă în trăsurĭ totŭ aşa de ruşinóse pentru Maghiarĭ, ca şi în timpulŭ de astădĭ, pentru-că ei totdéuna cu aceeaşi rĕvnă au umblatŭ sĕ ne maghiariseze pe noi, ca şi astădĭ; cine voia sĕ se ridice din starea ruşinósă şi dagradatóre a sclăviei, trebuia mai întâiu de tóte sĕ se facă Ungurŭ; ba adeseorĭ ilŭ făceau ungurŭ şi fără declaraţiunea şi voinţa lui prealabilă.

Astfelŭ s'a întêmplatŭ de esemplu cu toţĭ nobilii românĭ, carĭ fără îndoélă formézā unŭ contingentŭ însemnatŭ din elementulŭ românescŭ, pentru-că Românii suntŭ şi au fostŭ totdéuna bunĭ apĕrătorĭ ai patriei lorŭ şi pentru meritele câştigate pe terenulŭ acesta domnitorii unguresci le dedeau titlulŭ de nobilŭ (nemes) şi împreună cu acestŭ titlu nefastŭ le dedeau chiar şi nume şi cognume unguresci. Étă causa pentru care se află Românĭ cu nume unguresci.

In colecţiunea de anticităţĭ şi documente vechĭ a domnului Ludovicŭ Simonŭ din Sângeorgiulŭ de Câmpiă mi-s'a datŭ ocasiune a vedé şi o diplomă de pe timpulŭ lui Michaelŭ Apaffy, în care se dice între altele: „Nos Mihael Apaffy, Princeps Transilvaniae etc..... fideli nostro Valacho *Niculai Harga* ex N. Iklod, comitatu nostro Dobocoensi pertinente, propter servitia nobis facta in arena Martis actuosa... etc. etc. signum vero et indubit tum Testimonium etc... damus, conferimus et donamus proprietatem Also-Orosziensem ad dominium nostrum fiscale Gorgenyiensem pertinentem cum omnibus suis juribus;... et *donamus ei nomen cognomenque* **Andreae Toldalagi**.“

Aţĭ vĕdutŭ cum s'a făcutŭ din Niculae Harga — Andrei Toldalagi? — Étă deră motivulŭ pentru care a flămu atâţa Românĭ cu nume unguresci şi ar fi forte de doritŭ, ca „nemeşii“ românĭ sĕ se desbrace de numele ungurescĭ, cu carĭ au fostŭ batjocoriţĭ strămoşii lorŭ din partea stăpânilorŭ maghiarisatorĭ, er Ungurii sĕ şĭ aducă aminte, că suntŭ multe ranele acestei patrii nefericite şi sĕ stărue mai bine pentru vindecarea lorŭ, căcĭ mai uşorŭ îşĭ vorŭ înmulţi numĕrulŭ decă vorŭ lupta pentru îmbunătăţirea sorţii ţĕranului şi vorŭ impedeca prin acésta emigraţiunea celorŭ 16—20,000 pe anŭ, carĭ suntŭ mai vêrtosŭ din sînulŭ elementului maghiarŭ, care nefiindŭ dedatŭ cu suportarea greutăţilorŭ ia lumea'n capŭ şi se duce, er Românulŭ a rĕmasŭ şi purure a va rĕmâne în patria lui, pentru ca sĕ şi apere patria şi sĕ lupte victoriosŭ contra elementului cutropitorŭ ungurescŭ şi prin acesta sĕ-lŭ convingă în totdéuna despre ticăloşia forţelorŭ sale maghiarisătóre. Mai mare serviciu vorŭ aduce Ungurii patriei lorŭ, décă în locŭ de a vêna esterminarea nóstră, îşĭ vorŭ îndrepta privirile asupra numĕroşilorŭ Evrei, carĭ sub firma „patriotismului“ şi-au căpĕtatŭ mână liberă întru esploatarea poporului creştinŭ, şi prin beuturile lorŭ spirtuóse falsificate cu vitriolŭ ucidŭ şi ruinézā sĕnĕtatea poporului, precum s'a constatatŭ acésta chiar din foile unguresci din Clujiu. Étă causa, pentru care nicăirĭ în Europa nu este mortalitatea aşa de mare ca la noi, iată causa pentru care cu ocasiunea asentărilorŭ militare se constată o degenerare din di în di mai mare. Acestea suntŭ adevĕratele pericule ale patriei, aci sĕ-şĭ îndrepte „patrioţii“ privirea lorŭ!

***

Hramurile.

Sub titlulŭ acesta scrie „Revista Politică“ din Suceava (Bucovina) următórele:

In numĕrulŭ 19 amŭ amintitŭ despre obiceiurile rele, care suntŭ încuibate la poporulŭ nostru, şi am doveditŭ că prasnicile absorbŭ aprópe la 9,000,000 fl. din venitulŭ poporului.

Unŭ altŭ obiceiu multŭ mai stricăciosŭ şi cu urmărĭ multŭ mai rele suntŭ hramurile. Sume enorme se cheltuescŭ din causa acestui obiceiu, care slăbesce starea materială şi duce poporulŭ nostru spre unŭ rĕu neevitabilŭ. Şi poporulŭ ţine la acestŭ obiceiu mortişŭ, credêndŭ că hramurile, ca o instituţiune bisericéscă, suntŭ de aceea spre a mări numele cutărui séu cutărui Sfântŭ. Pentru serbarea hramului se facŭ pregătirĭ cu 3 séu 4 dile înainte; se taie şi frige; se cumpără şi se coce; şi acelŭ gospodarŭ e mai cinstitŭ şi mai de omeniă, care primesce mai mulţĭ óspeţĭ la casa sa. Dile întregĭ se bea şi se mănâncă, capetele se înfierbântă şi în acea ameţélă se comitŭ crime, care de care mai felurite şi ele măresc în acestŭ modŭ registrulŭ judecătorielorŭ penale. Ospeţele cu ocasiunea hramului au astădĭ o dimensiune ne mai pomenită.

Hramurile s'au măritŭ înaintea ochilorŭ noştri şi noi le priveamŭ ca pe unŭ lucru, care nu ne atinge pe noi. Nicĭ odată nu amŭ ridicatŭ glasulŭ nostru ca sĕ-lŭ facemŭ pe poporŭ luătorŭ de sémă la urmările triste ce resultă din serbarea hramurilorŭ, séu décă şi-a ridicatŭ unde şi unde câte unulŭ, elŭ nu era audţitŭ nicĭ băgatŭ în sémă. A lipsitŭ şi lipsesce şi astădĭ o combatere energică şi unită de puterĭ în contra acestui curentŭ.

Evenimentele din urmă au lovitŭ grozavŭ starea nostră materială si de aceea nu ne rĕmâne alta decâtŭ a căuta din rĕsputerĭ a inăbuşi acele obiceiurĭ, pe ale cărorŭ semă se cheltuescŭ sume înzadarŭ. Şi lucru curiosŭ, că hramurile cele mai multe pică în timpulŭ de veră sĕu în timpulŭ de tomnă. Poporulŭ pierde cu serbarea acestui obiceiu mulţime din lucrulŭ sĕu.

Este decĭ timpulŭ supremŭ, în care cei luminaţĭ trebue sĕ lucreze pentru isgonirea acestui obiceiu, căcĭ ar fi o crimă a privi la fapte şi a tăce molcom, fapte carĭ ruineză starea materială a poporului şi carĭ slăbescŭ totŭ mai tare moralitatea lui.

Spre a da cetitorilorŭ nostri o ideiă despre cheltuirea sumelorŭ cu ocasiunea hramurilorŭ, vomŭ calcula acele sume in următorulŭ modŭ:

Ţera intregă numĕră aproximativŭ la 50.000 de familii romăne.

O familiă cheltuesce cu hramulŭ pe anŭ:

1. pentru rachiu 3 vedre a 4 fl.		12 fl.
2. pentru pane seu mălai	. . .	3 „
3. pentru carne séu pesce	. .	2 „
4. pentru alte mărunţişurĭ	. .	1 „
Suma	. .	18 fl.

Prin urmare cheltuesce poporulŭ bucovinenŭ 900,000 fl. Din acéstă sumă imprumută poporulŭ aprope la 400,000 fl. dela cămătarĭ cu procente destulŭ de marĭ. In numĕrarea nóstră luămŭ 10% camătă la sută, ceea ce face 40.000 fl. Decă adaugemŭ acéstă sumă la suma de susŭ, căpĕtămŭ 940.000 fl.

Decă mai considerămŭ, că poporulŭ nu lucră cu ocasiunea hramurilorŭ diie intregĭ şi decă numĕrămŭ acéstă pierdere pentru intrega ţeră cu 60 000 fl., atuncĭ căpĕtămŭ suma de *unŭ milionŭ de florinĭ*. Étă ce sumă considerabilă trece din măna poporului nostru în alte mânĭ, in mânĭ străine.

In 10 anĭ se cheltuiescŭ 10 milióne de florinĭ. Noi vedemŭ că numai pentru prasnice şi hramurĭ cheltuesce poporulŭ aprope la 19 milione intr'unŭ rĕstimpŭ de 10 anĭ.

Avendŭ acestŭ faptŭ inaintea ochilorŭ nu ne mai putemŭ intreba şi nu ne mai putemŭ mira, de ce poporulŭ nostru sĕrăcesce totŭ mai multŭ şi nu-i in stare sĕ susţiă nicĭ biserica nicĭ scola.

Veniturile poporului suntŭ micĭ şi cheltuielile întrecŭ veniturile; aşa se ivescŭ disordine în economia poporului. Starea materiala este basa culturii unui poporŭ, şi de aceea suntemŭ nevoiţĭ a lucra pentru imbunătăţirea stării materiale.

Ca şi'n alte dăţĭ apelămŭ şi acum la tóte acele persone, carĭ stau în contactŭ cu poporulŭ, ca sĕ inriurescă asupra lui, sĕ-lŭ deştepte şi sĕ-i arete causele carĭ resultă din obiceiurile amintite

---

In afacerea împrumutului bisericei din Hermanŭ, primimŭ dela mai mulţĭ locuitorĭ românĭ, fruntaşĭ de acolo, următórea întêmpinare, din care vedemŭ cu părere de rĕu, că nu stămŭ bine cu Hermanulŭ:

Hermanŭ, 24 Martie 1887.

D-nule Redactorŭ! In Nr. 59 alŭ preţuitei „Gazete" s'a publicatŭ o corespondenţă subscrisă de: comitetulŭ parochialŭ din Hermanŭ. Deorece acéstă corespondenţă mistifică afacerea imprumutului multŭ ventilatŭ, ba ştirbéză în espunerea sa adevĕrulŭ fapticŭ, subscrişii in interesulŭ adevĕrului ne simţimŭ datorĭ a da publicităţii următorele, luândŭ totodată asupra nostră rĕspunderea pentru cuprinsulŭ acestei corespondenţe:

In 8 Februariu a. c. s'a ţinutŭ sinodulŭ nostru ordinarŭ parochialŭ. In raportulŭ comitetului parochialŭ, epitropii impreună cu conducĕtorulŭ afacerilorŭ nóstre financiare declarară, că datoria bisericei în sumă de 550 fl., şi nu 400 fl., s'a depuratŭ totalŭ încă de multŭ şi că astădĭ biserica nóstră nu e datore cu nimicŭ.

Sinodulŭ a luatŭ acésta cu bucuriă la cunoscinţă, der ce sĕ vedĭ? Cu câteva dile după sinodŭ oficiolatulŭ, respective direcţiunea societăţii germane de imprumuturĭ (Vorschuss-Verein) provocă pe unŭ membru alŭ parochiei nostre, dicendŭ, că ce voimŭ de nu mai plătimŭ datoria bisericei la societate, şi că direcţiunea societăţii va fi silită chiar sĕ improcesueze biserica, decă nu se va plăti datoria bisericei.

Respectivulŭ membru alŭ parochiei, cuprindendu-lŭ mirarea de cele audite, se duse numai decâtŭ pe la membrii comitetului parochialŭ pentru a-le aduce la cunoscinţă casulŭ intêmplatŭ şi cum ne au trasŭ pe sfóră epitropii şi d-lŭ Alesandru Dogariu, dicendŭ că datoria e depurată, fără sĕ se fi solvitŭ nicĭ o para din datoria bisericei.

Faima acesta s'a lăţitŭ ca fulgerulŭ in intregă parochiă. Direcţiunea societăţii de împrumutŭ dându-ne atestatŭ despre starea lucrului, acesta fu trimisŭ mărітului Consistoriu impreună cu o arĕtare, ér o deputaţiune fu trimisă îndată la prea on. d-nŭ protopopŭ Ionŭ Petricŭ, care a încremenitŭ audindŭ cele intêmplate şi vĕdendŭ atestatulŭ, der a denegatŭ sĕ iesă afară la faţa locului spre constatarea adevĕrului.

După vre-o două dile apoi, apitropii împreună cu preşedintele comitetului parochialŭ Andreiu Nanŭ, socrulŭ lui Alexandru Dogariu, au împrumutatŭ din lada satului 550 fl. şi au plătitŭ datoria.

Acesta e starea faptică a imprumutului, durere însĕ, că superioritatea nostră până acum n'a făcutŭ în faţa locului nicĭ o cercetare.

In fine observămŭ, că unulŭ din cei subscrişĭ la corespondenţa susŭ memorată, adecă Ionŭ Kristoloveanu, nicĭ nu este membru alŭ comitetului parochialŭ, cum se scrie.

Neculai Kristoloveanu m. p. *George Moldovanu*, m. p. *Arsenie Mireţŭ, Arsene Kristolovénu*, membru alŭ comitetului paroch.; *Ionŭ Nanŭ*, membru alŭ comitetului; *Vasile Rucărenu* senior, membru alŭ sinodului; *Lazar Krivetz*, membru alŭ sinodului; (subscrişĭ prin George Moldovenŭ). *George Moldovanŭ*, senior, m. p. membru alŭ sinodului; *Silvestru Bersanŭ* m. p. membru alŭ sinodului; *Ioanŭ Poppu I.* m. p. membru alŭ sinodului; *Vasile Comanŭ*, m. p. membru alŭ sinodului; *Kirilŭ Moldovanu* m. p. membru alŭ sinodului; *George Kristoloveanu* m. p. membru alŭ sinodului.

Incunosciinţare.*) Din partea despărţĕmêntului XI. (Selagiŭ) alŭ Associaţiunei transilvane „pentru literatura română şi cultura poporului românŭ se publică următorele premii:

1. Unŭ premiu: o vacă cu viţelŭ, 2. Unŭ premiu: o scrofă cu purcei, 3. Unŭ premiu: 4 galbinĭ 4. Unŭ premiu: 20 fl., 5. Unŭ premiu: o viţia, 6. Patru premie: à 10 fl., 7. Unŭ premiu: 2 hl. grâu de sămânţă de calitate escelentă, 8. Unŭ premiu: 1 hl. ordiŭ şi 0·50 hl. cucuruzŭ cincantinŭ de sămânţă, 9. Unŭ plugŭ de ferŭ de sistemulŭ mai nou.

La premiele 1—8 potŭ concurge singurĭ învĕţătorii românĭ din Selagiŭ, carĭ in decursulŭ anului scolasticŭ 1886/7 s'au destinsŭ întru implinirea conscienţiosă a chiămărei lorŭ de propagatorĭ ai culturei intre poporulu ruralŭ.

Dela docenţii concurenţĭ se recere: *a)* Sĕ fiă membri ai despărţĕmêntului (taxa anuală 1 fl.) şi ai reuniunei invĕţătorilorŭ românĭ sĕlăgenĭ (taxa anuală 1 fl.) şi tacsele de membri sĕ se fi răfuitŭ in ambele locurĭ. *b)* Sĕ fi ţinutŭ scóla regulatŭ nu numai de tote dilele, ci şi scóla repetiţională, şi sĕ fi datŭ esamenŭ de veră cu elevii din aceste ambe despărţĕminte. *c)* Sĕ fi observatŭ strictŭ planulŭ de învĕţămentu prescrisŭ prin autorităţile superiore scolastice. d) In deosebĭ pre lângă alte condiţiunĭ la conferirea premiului 4 se vorŭ preferi învĕţătorii, carĭ vorŭ escela intru instruirea industriei de casă şi vorŭ espune la adunarea generală a despărţĕmêntului în anulŭ 1887 cele mai perfecte lucrărĭ de industriă de casă, gătite de scolarĭ. e) La conferirea premielorŭ 7 şi 8 se vorŭ preferi aceia, carĭ în decursulŭ anului scolasticŭ au progresatŭ mai multŭ in propunerea practică a economiei de câmpŭ. Ei vorŭ fi indatoriţĭ, ca cantitatea de grâu, ordŭ şi cucurudŭ intregă sĕ o folosescă de prăsilă: după secerişŭ sĕ refereze despărţămêntului modulŭ de cultivare şi resultatulŭ recoltei; in fine, că din recolta totŭ pentru prăsilă sĕ dea altui invĕţătorŭ desemnatŭ prin despărţămêntŭ jumĕtate câtŭ e cantitatea premiului. Invĕţătorii românĭ Selăgenĭ, carĭ ar dori a fi impărtăşiţĭ la careva din premiele escrise, suntŭ invitaţĭ ca prin chitanţe dela cassariulŭ Reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ Selăgenĭ probândŭ că suntŭ membri la acea reuniune (impregiurarea decă suntŭ membri şi la despărţĕmêntŭ, se va vede din registrele, ce se ducŭ la acestŭ locŭ) sĕ se insinueze la directorulŭ sĕu la actuariulŭ despărţĕmêntului celŭ multŭ până la 15 Aprilie a. c, pentru ca încă înainte de esamenele de veră şi cu ocasiunea acelora sĕ se potă trage informaţiunile necesare la conferirea premielorŭ, carĭ se vorŭ distribui cu solemnitate cu ocasiunea adunării generale a despărţămêntului ce se va ţiné în acestŭ anŭ. f) Premiulŭ 9 se va conferi unui plugarŭ *românŭ din comuna Buciumĭ*, unde se va ţine adunarea generală a despărţĕmêntului, competenţii vorŭ ave a se insinua la preotulŭ locului şi vorŭ fi preferiţĭ insurăţeii noi, sîrguincioşĭ, cu purtare morală bună şi cu stare materială mai modestă.

In urmă avendŭ comitetulŭ a procura cărţĭ pentru premiarea scolarilorŭ mai diligenţĭ, d-nii protopopĭ şi invĕţătorĭ suntŭ rugaţĭ ca până la acelaşĭ terminŭ (15 Aprilie a. c.) sĕ binevoiescă a ne trămite lista celorŭ mai diligenţĭ scolarĭ, pe carĭ ii judecă demnĭ de premiatŭ.

Din şedinţa comitetului despărţĕmêntului XI ţinută in Şiumlĕulŭ Selagiului la 14 Ianuariu 1887.

Alimpiu Barbolovicíu, directorŭ. *Andreiu Cosma*, actuarŭ.

*) Intârdiată din cause neatêrnătóre de noi. Red.

Apelŭ.

Vĕdêndŭ nisuinţele invĕţătorului dela scóla română confes. din Rodna vechiă, I. P. Reteganulŭ, de a înfiinţa unŭ fondŭ, din care sĕ se provédă elevii miserĭ a scólelorŭ române rurale cu abcedare şi legendare, vĕdêndŭ că dênsulŭ singurŭ nu póte sĕ-şĭ ajungă nobilulŭ scopŭ, cunoscêndŭ că fără abecedare şi legendare nu se póte familiarisa poporulŭ nostru cu cartea care este adĭ atâtŭ de necesară fiăcărui omŭ, — ne-amŭ intrunitŭ subscrişii şese inşĭ, intr'unŭ comitetŭ, care va purta numele: „*Comitetulŭ de ajutorare cu abecedare şi legendare a elevilorŭ miserĭ dela şcólele române rurale*".

Acestŭ comitetŭ se obligă, de bună voiă şi fără a pretinde vre-o recompensă, la următórele:

1) A incassa dela orĭ şi care binevoitorŭ banĭ, hârtii de valore, cărţĭ de valore literare, orĭ alte beneficii. 2) A manipula conscienţiosŭ sumele incurse şi a face rapórtele sale publice la timpŭ potrivitŭ. 3) A primi cererile invĕţătorilorŭ, respective ale senatelorŭ scolastice referitore la abcedare şi legendare. 4) A procura din sumele incurse pe séma fiăcărei scole misere de acele abcedare şi legendare, de carĭ i va arăta suplicantele că suntŭ introduse in acea scólă. 5) A arăta publice, ce cărţĭ de valore literare i au incursŭ şi cum s'au intrebuinţatŭ acelea. Scurtŭ: a ţine pe onoratulŭ publicŭ românŭ in curentŭ cu totŭ ce privesce acésta afacere.

Ne luămŭ voiă a apela la marinimositatea onor. publicŭ românŭ, ca sĕ binevoiască a contribui după voinţă şi putinţă cu banĭ, hârtii de valore, orĭ cărţĭ de orĭ-ce natură, ca sĕ putemŭ pune o basă sigură acestui fondŭ.

Asemenea ne rugămŭ de domnii învĕţătorĭ românĭ, fără deosebire de confesiune, sĕ ne arate lămuritŭ:

1) Ce abecedare şi legendare folosescŭ? De care autorĭ? Care din acestea cărţĭ credŭ d-lorŭ că intrunesc tote recerinţele didactice? 2) De câte abcedare şi legendare arŭ avea lipsă pe séma elevilorŭ miserĭ şi cu tragere de inimă cătră invĕţătură?

Totŭ ce privesce pe acestŭ comitetŭ, precum trimiterea de sume banale, hârtii de valore, cărţĭ opurĭ, etc. şi orĭ ce scrierĭ şi scrisorĭ suntŭ a se adresa primului secretarŭ alŭ acestui comitetŭ, adecă d-lui *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ*, invĕţătorŭ şi redactorŭ in *O. Rodna*, Transilvania.

Sperămŭ cu siguranţă, că glasulŭ nostru va fi ascultatŭ de on. publicŭ românŭ.

Rodna veche, 6 Faurŭ 1887.

Preşedinte: *Florianŭ Porciuşŭ* m. p. V-preşedinte: *Mihaiŭ Domide* m. p. Cassarŭ: *Gerasimŭ Domide* m. p. Controlorŭ: *Pamfiliu Grapini* m. p. Secretarŭ primŭ: *Ioanŭ Popŭ Reteganulŭ* m. p. Secretarŭ alŭ doilea: *Solovestru Mureşanŭ* m. p.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 8 Aprilie. — Scirea, că Emirulŭ din Afganistanŭ acerutŭ sprijinulŭ guvernului englesŭ din India, se desminte. Seminţia Ghilzais s'a resculatŭ, ocupândŭ posiţiunea, care predomină linia dela Kabul la Candahav. Emirulŭ speréză însĕ, că va suprima rĕscóla.

DIVERSE.

O lucrătóre de bombe. Pe lângă deja însciinţata cassare a lucrătorei de bombe in Pargola primesce „W. A Zeitung" pe cale indirectă din Petersburg următórele comunicărĭ: Desfiinţarea lucrătorei de bombe în Pargola nu s'a făcutŭ sub circumstanţe nepericulóse. Indată ce fu încunosciinţată poliţia despre acéstă istoriă, porniră poliţiştii secretĭ in trei droştĭ (trăsurĭ) la Pargola ca şi cândŭ ar fi voitŭ sĕ facă o escursiune de plăcere. Inaintea casei indicate, care era împreunată cu o mică curte făcură sĕ se rupă ca din intêmplare osia primei trăsurĭ. Cei din trăsură măcară in curte cerêndŭ ajutorŭ, celelalte trăsurĭ urmară. Toţĭ din trăsurĭ se scoboriră, bătêndu-şĭ jocŭ de nenorocirea tovarăşilorŭ lorŭ şi inconjurară casa in care năvăliră fără de veste. Locuitorele, o móşe mai in verstă cu fiă-sa, erau acasă, la ele se aflau doi tinerĭ studenţĭ dela universitatea din Petersburgŭ. Unulŭ dintre ei incercă a face se esplodeze printr'o călcare cu piciorulŭ o bombă in formă de carte, ce se afla pe podinĭ. Der acésta nu reuşì din norocire. Toţĭ locuitorii casei fură legaţĭ şi casa fu rĕscolită pretutindenĭ. In camera a doua era atelierulŭ de bombe. Se găsiră uneltele trebuinciose, dinamită, atrape de metalŭ ş. a. Arestaţii fură imediatŭ conduşĭ in citadelă, casa fu pusă sub pază poliţienescă.

Unŭ monstru îngrozitorŭ. — Se scrie din Stockerau lângă Viena: Servitórea Francisca H. în etate de 32 anĭ din Niederfellabrunn a născutŭ Sâmbăta trecută unŭ ingrozitorŭ monstru viu. Copilulŭ are numai trunchiulŭ normalŭ desvoltatŭ cu umerĭ, pieptŭ şi pântece de omŭ. Capulŭ însĕ şi picioreie erau ale unei brósce. Şi manile braţelorŭ sĕmĕnau in desformarea lorŭ întocmai piciorelorŭ amintitului animalŭ. Mama era aşa de înfuriată de acestŭ monstru, încâtŭ ilŭ călcă indată după nascere cu piciórele, omorindu-lŭ. Lăuza, care a mai născutŭ şi alţĭ copii normalŭ desvoltaţĭ şi sănĕtoşĭ deduce casulŭ dintr'o intêmplare, ce petrecŭ în vera din urmă pe când culegea florĭ Ea se spăriă atuncĭ de săritura unei brosce. Diregătoria fu încunosciinţată de acestŭ casŭ prin mediculŭ domnulŭ Jähnl. Deórece copilulŭ omoritŭ nu a avutŭ fisionomia de omŭ, cu greu se va ridica contra mameĭ vre-o acusaţiune.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursurile la bursa de Viena

din 7 Aprilie st. n. 1887

Rentă de aurŭ 5%	101 20
Rentă de hârtiă 5%	88 15
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	150 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 --
Bonurĭ rurale ungare	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 82
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	124.75
Renta de hârtiă austriacă	80 70
Renta de arg. austr.	81 90
Renta de aurŭ austr.	112 15
Losurile din 1860	133.25
Acțiunile băncel austro-ungare	877.—
Act. băncel de creditŭ ung.	286 —
Act. băncel de creditŭ austr.	281.—
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.99
Napoleon-d'orĭ	10 08
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 55
Londra 10 Livres sterlinge	127 50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Martie st. v. 1887.

	Cump	vênd
Renta română (5%).	92—	93—
Renta rom. amort. (5%)	94½	96—
» convert. (6%)	84½	85—
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	35—	37—
Credit fonc. rural (7%)	102—	102½
» » » (5%)	85¼	86—
» » urban (7%)	98—	98½
» » » (6%)	90½	91½
» » » (5%)	81¾	82½
Banca națională a Româniel 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	17.50	18.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.—	2.01

Cursulu pieței Brașovu

din 8 Aprilie st. n. 1887.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.48	Vênd.	8.50
Argint românesc	»	8.44	»	8.48
Napoleon-d'orĭ	»	10 04	»	10 07½
Lire turcescĭ	»	11.41	»	11.44
Imperialĭ	»	10.41	»	10.44
Galbenĭ	»	5 94	»	5.98
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99—
Ruble Rusescĭ	»	112.—	»	113.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

TARIFA

anunțurilorŭ și insertiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru insertiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele insemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
Predealŭ (	—	—	—	—
Timișŭ	—	—	—	1.45
Brașovŭ (	—	—	—	—
Brașovŭ (	7.47	—	4 1[illegible]	2.32
Feldióra	8 24	—	5 02	—
Apatia	8 51	—	5 4[illegible]	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Hașfaleu	1.0[illegible]	—	8.52	—
Sighișóra (	1[illegible] 29	—	9.19	—
Sighișóra (	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	[illegible]2 0	—	[illegible]0 [illegible]6	—
Mediașŭ	12.2[illegible]	—	10.57	—
Copșa mică	[illegible]2 44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.0[illegible]	—	11.52	—
Blașiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.4[illegible]	—
Teiușŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 [illegible]8	—
Vințulŭ de susŭ	3.0[illegible]	—	2 48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirișŭ	3.5	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5 28	—
Clușiu (	5.3[illegible]	—	5 56	—
Clușiu (	—	6 03	—	8.00
Nedeșdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.0[illegible]
Aghirișŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.5
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	3.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velințe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
Oradia-mare (	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.2[illegible]
Szolnok	—	12.20	3 24	—
Buda-pesta (	—	2.15	10.05	—
Buda-pesta (	—	—	2.1[illegible]	—
Viena	—	8.00	8.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenu de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.0[illegible]
Szolnok	1[illegible]	3.58	7 38	9.34	11.4[illegible]
P. Ladány	2 02	5.2[illegible]	5 40	11.2[illegible]	2.31
Oradea mare	[illegible] 2	6.58	9.14	[illegible].3[illegible]	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mezo-Telegd	—	7.33	[illegible] 19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	--
Bratca	—	—	12.18	3.4[illegible]	—
Bucia	—	—	12.5[illegible]	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.1[illegible]	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.3[illegible]	—
Aghiriș	—	—	4.15	5 55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.[illegible]7	—
Nedeșdu		—	4.58	6.24	--
Clușiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
Clușiu (	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	1 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	2 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.0[illegible]	—	—	—	9.53
Cucerdea (	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1 13	—	—	—	10.[illegible]9
Vințulŭ de susŭ	1 [illegible]0	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.[illegible]0	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 3[illegible]	—	—	—	12.12
Blașŭ	2 48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copșa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediașŭ	4.[illegible]0	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3	—	--	—	3.03
Sighișóra	5 12	—	—	—	3 49
Hașfaleu	6.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.[illegible]	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Brașovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
Brașovŭ (	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
Predealŭ (	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenu omnibus	Trenu omnibus	Trenu de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12 30	—	4.2[illegible]
Șibotŭ	12.52	—	4.50
Orăștia	1 01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5 47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4 08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8 46
Bĕrzova	5.[illegible]	—	9 33
Conopŭ	6.27	—	9 53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulișŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovațŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8 42	—	4.52
Szolnok (	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8 20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenu de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9 05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
Szolnok (	4.10	5 45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7 04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7 58
Paulișŭ	5 19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 [illegible]9	7.37	—
Bĕrzova	6 28	7 55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9. 8	—
Branicĭca	9 19	10 17	—
Deva	9 51	10 42	- -
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăștiă	11 11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	- -
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiușŭ	1 29	1.41	--

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6 05
Aradulŭ nou	[illegible] 19	—	6 33
Németh-Sagh	6 44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7 47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9 08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persone	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2 42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6 40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11 25	—	7 37
Pui	12 05	—	8.20
Hațegŭ	12 42	—	9 01
Strein	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ